

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 47. Infertur sextò, consuetudinarium non ideò protinùs judicandum
plenè conversum, adeòque satis dispositum ad absolutionem, vel primò
quòd sint primæ vices, quibus confitetur, à tempore quo ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

verò facta, seu opera eorum, qui vel ex consuetudine, vel aliâ facili & citò in solita crimina relabuntur, non correspondent verbis, vel aliis ejusmodi signis, quibus se plene dolere dicunt, & emendationem proponere. Atqui, dum facta non correspondent verbis, vel aliis ejusmodi signis, factis potius creditur, quam verbis: quia melior est vox operis, quam vox oris, Petrus Blesensis Comp. in Job. & in Inveit. Et plenus est opere ducere, quam voce, S. Leo ferm. de S. Laurentio. Conc. in S. Bern. ferm. 59. in Cant. Saltem indubitatum est, nos aequè loqui, seu secretum cordis declarare facto, quam verbo, secundùm illud: *paria sunt mentem suam declarare facto, quam verbis, L. Paulus respondet, Et L. de quibus ff. de Legib.* Si ergo peccator verbis suis testetur, se verè ac plene dolere; contrarium verò testetur factis, seu operibus suis: Confessio prudenter credere non potest verbis, potius quam factis. Atqui dum frequenter, facili, & citò post confessionem in crimina relabitur, factis, seu operibus suis ostendit illum, quem antè se habuisse significavit, de peccatis dolorem, & odium, eaque emendandi propositum, vel non fuisse verum, sed fictum, vel saltem non fuisse plenum, & integrum, prout centum & duodecim argumentis demonstrabitur infra. Per consequens idem ostendit de dolore, odio, & proposito presenti; utpote de cujus veritate, & plenitudine, solentiam verba, & signa exhibet, in similia, quæ in confessionibus præcedentibus exhibuit: quæ, cum non faciunt nisi folia & flores, absque fructu promissæ emendationis; ideoque hominū præsumptione non fuerint, signa veræ, vel saltem plenæ voluntatis vitæ melioris, pleneque odii peccati; eadem est de verbis & signis presentibus præsumptio. Quia similitudine est iudicium, Et idem, manens idem, præsumitur facere, Et facturus idem. Atque ex præteritis (ut S. Thomas ait 2. 2. q. 49. a. 1. ad 3.) oportet nos quasi argumentum facere de futuris. Ex vita etiam præterita, quamdiu nulla hæc contrarium apparent signa manifesta, præsumitur de presenti, cap. Mandata, & cap. Cum in juventute de præsumptione. Et idem S. Th. 2. 2. q. 14. a. 4. ad 1. de hæreticis relapsis dicit, quod quamvis in iudicio Dei semper recipiantur redeuntes; quia Deus scrutator est cordium, & verè redeuntes cognoscit, hoc tamen Ecclesia imitari non potest. Præsumit enim eos non verè reverti, qui, cum recepti fuissent, iterum sunt relapsi. Nisi utique poenitentia signa in eis apparuerint manifesta, uti dicit Alex. IV. cap. super eo de hæreticis in 6. ubi ipsi absque ejusmodi signis, negari vult Eucharistia & Poenitentia Sacramenta. Quia scilicet, nisi manifesta poenitentia signa dederint, præsumuntur ex corde verò & pleno non reverti: sicut, ex ipsorum relapsu, primus eorum reditus, seu prima conversio præsumitur non facta ex corde verò & pleno, uti dicit Conc. Narbonense anni 1235. can. 11. his verbis: *Sufficiat tales semel per falsam conversionem Ecclesiam decessisse. Igitur ex post facto, seu ex relapsu, primam relabentium conversionem Ecclesia præsumit fuisse falsam, vel saltem non plenam. Et ideo idem præsumit de secunda, quamdiu de veritate & plenitudine ipsius non adsunt nisi signa primis similia. Quia, uti dixi, ex vita præterita Ecclesia præsumit de presenti. Et ratio, propter quam ex post facto, sive relapsu, Ecclesia præsumit primam conversionem fuisse falsam, vel non verè ex toto corde factam, est, quia si primâ vice verè ex toto corde ad Ecclesiam redissent, à suscepta fide, per relapsum in hæresim, tam facili & citò non decessissent. Cum verâ fides firmitatem assensibus importet, quâ homo firmiter assentitur his quæ divinitus revelata sunt: adeoque verum esse fidentem Ecclesia non præsumat, qui saltem eatenus*

non est in fide firmus, & constans, quatenus à fide facili, & citò non excidit. Rationem hanc tangit S. Doctor art. 4. cit. in O. & ad 3. ubi ipsorum inconstantiam, per faciliem relapsam manifestam, allegat tamquam signum, quod verè reverti non fuerint.

Simile ex post facto iudicium fecerunt olim SS. Patres, dum eos Christianos, qui, orâ persecutione, ne quid Christi causâ paterentur, ante congressionem cum Tyranno, Christo tenuerant, judicaverunt, non tam persecutione cecidisse, quam persecutione demonstratum, quod ne quidem ante persecutionem verè ex toto corde fideles fuerant, sed mundanis cupiditatibus visis, à fide jam exciderant, secundùm illud Apostoli ad Timoth. 6. v. 10. *Radix omnium malorum est cupiditas, quam quidam appetentes, erraverunt à fide.* Sic D. Cyprianus arguit in lib. de lapsis: *Sequi Christum quomodo possunt, qui patrimonii vinculo detinentur? Aut quomodo Calvariam petunt, & ad sublimia & alta ascendunt, qui terrenis cupiditatibus prægravantur?* Idem argumentum repetit epist. 64. ad Epictetum aicens, quod manifestissime comprobavit, nec antè se Religiosi, sed ventri potius, & questui, profana cupiditate servasse, tamen in lib. de lapsis, aliter censuræ de iis, qui post diros cruciatus succubuerunt.

Similiter Socrates lib. 3. Hist. Ecclesiast. cap. 81. 13. dicit, quod motâ, sub Juliano Apostata, persecutione, confessum verè & falsi Christiani, tamquam in fornace persecutionis, omnibus innotuerunt. Veri namque, & ex toto corde Christiani, singulum deposuerunt, quidvis ferre parati potius quam Christum negare. Ceteri, qui verè ex toto corde Christiani non erant, sed hujus facili devitias & voluptates verè felicitati præferbant, sine ulla cunctatione ad sacrificandum sese contulerunt.

Si tale fuit veterum Patrum iudicium, de iis Sæc. qui à fide facili & citò exciderunt; quanto magis de iis, qui non semel, sed frequenter id fecerunt? proit Eusebium Sophistam fecisse Socrates ibidem commemorat, qui ad Imperatorum motus sese fugiens, & accommodans, sub Imperatore Christiano, Christianum, sub Elixio, Elixicum se profitebatur: & licet tandem pro foribus Ecclesie se pronum abiciens, his vocibus usus fuerit: *Calcare me, ut sal insipidum; ab Ecclesia creditus non sum verè conversus; sed, ut Socrates profequitur, antea, levis & inconstans, id est, non firmiter, sive ex toto corde Christianus, ita etiam postea.*

CAPUT XLVII.

Infertur sextò, consuetudinariam non idò proinus iudicandam plenè conversum, adeoque satis dispositum ad absolutiorem, vel primò quod sint prima vices, quibus confitetur, à tempore quo peccare incipit, & jam se humiliter de peccatis accuset, totoque corde de iis se dolere affirmet. Vel secundo quod aliquoties jam antè confessus, à Confessario nunquam specialiter fuerit admonitus, nec ulla unquam ad consuetudinem excirpandam remedia fuerint ipsi præscripta: nunc autem ad ea se paratum exhibeat. Vel tertio quod ab ea Confessione, in qua de ea excirpanda admonitus fuit, ad hoc nonnihil allabaverit, nec toties ut antè ceciderit, nec tam facile & citò.

Ratio prima & secunde partis est, quia omnes passim Sancti & Theologi docent, con-

consuetudinarius ordinariè, non faciliè & subito, sed difficulter & paulatim converti, idque in re-
fufcitacione Lazari figuratum plerique Patres
ajunt, & in conversione Augustini demonstra-
trum Theologi graves afferunt. Quomodo ergo
consuetudinarius prudenter creditur toto corde
converti, primà vice quà consuetudinem con-
fiteatur, si alia conversionis signa non adferat,
quàm quòd humiliter confitendo, se toto corde
contritum affirmet, vitamque emendare velle
pronuntiet; cum id aliè etiam consuetudinarii,
non plene conversi, passim affirmet & pronun-
tiant?

814 At, inquit Simon Bourguignonus, qui primà
vice confiteatur, testis est omni exceptione ma-
jor; utpote qui fidem Confessario datam non-
dum violaverit: non est ergo, cur ipsi, se toto
corde contritum asserenti, fides denegetur.

815 At, contra, ego: licet fidem Confessario da-
tam nondum violaverit, non protinus est testis
omni exceptione major: cum in propria causa sit
testis cæcus, & tantò magis cæcus, quantò per
longam peccandi consuetudinem magis excæca-
tus. Nec idèò, quia fidem Confessario datam
nondum violavit, contra ordinariam divinà pro-
videntià œconomiam, subito obtinuit plenè con-
versionis gratiam, nec absque signis extraordi-
nariis, eam obtenturus præsumitur, nisi post mul-
tas colluctationes, multaque & ferventes preces;
neon alia pietatis ac poenitentiae opera, prout
ex divina Scriptura, communicque Sanctorum
traditione, Ecclesiæ sensu & praxi, ac multipli-
catione, in superioribus est demonstratum. Ex
nullo proinde Theologico principio, absque ex-
traordinario signo, absque multa colluctatione,
absque multis & ferventibus precibus, absque
præmissis multis poenitentiae & pietatis operibus,
consuetudinarius ille præsumi potest subito plenè
converti.

816 Quòd enim usquemodò à Confessariis moni-
tus non fuerit, & nunc monitus omnia se factu-
rum promittat, hoc quidem indicium aliquod
est inchoatè fortasse conversionis; sed, absque
mediis ordinariè requisitis, indicium non est ple-
nè conversionis; quæ tamen Confessario proban-
da est, ut talis prudenter judicetur ad absolu-
tionem dispositus. Non probatur autem sufficienter
solis verbis, quibus se toto corde converti di-
cit. Cum, in propria causa, nullus sit testis mi-
nùs idoneus, quàm ipse, ob cæcitatem, quæ ob-
stat, ne veram cordis sui dispositionem bene dig-
noscere possit. Non probatur etiam sufficienter
ex hoc, quòd verbis lachrymas addat, & ge-
mitus: cum verbis lachrymas & gemitus fre-
quenter addant plerique non plenè conversi. Nec
denique ex hoc quòd se paratum exhibeat ad re-
media; quia ad hæc etiam se verbo paratos ex-
hibent, qui tamen pleno ac toto corde parati
non sunt.

817 Accedit quòd, cum subitanea, seu brevi tem-
pore acta, talis peccatoris conversio plena & in-
tegra, extraordinaria sit, absque signo extraor-
dinario, solis plenè conversis conveniente, præ-
sumenda non fit. Absque signo itaque extraordi-
nario, nullum est principium Theologicum, in
quo fundare se possit Confessarius, ut credat e-
jusmodi peccatorem tam faciliè & tam citò plenè
converti, totumque mutatum ad unum suum
monitum. Cum id rarum sit & extraordinarium;
ordinariè proinde non præsumendum.

818 Ratio tertie partis est, quia, quòd talis pecca-
tor nonnihil laboraverit, ad extirpandam suam
pravam consuetudinem, nec toties ut antè pecca-
verit, signum quidem est hominis adversus concu-
piscencias luctari incipientis, volentisque & aliquo
modo conantis se convertere; sed non protinus

est signum hominis jam plenè conversi. Cum ex
Confessionibus Augustini constet, ipsum adver-
sus concupiscencias suas diu multumque luctatum
fuisse, numerum etiam peccatorum suorum dimi-
nuisse, antequam plenè conversus fuisset. Con-
stat etiam quòd tunc volebat quidem & conaba-
tur converti, sed nondum plenè volebat: *Volun-
tas enim nova* (inquit l. 8. cap. 5.) *quæ mihi esse
cøperat, nondum erat idonea ad superandam pro-
viam voluntatem, vetustate roboratam.* Quia, uti c.
8. 19. & 101. dicit, nondum erat plena.

At quomodo (inquies) Augustinus volebat & 819
conabatur converti, nec tamen idèò plenè erat
convertus: cum converti, nihil aliud sit quàm
velle converti?

Respondet ipse cap. 8. verum esse, quòd con-
verti nihil aliud sit, quàm velle converti, sed *vel-
le, fortiter & integrè: non semijanciam hac atque
hac, versare & jactare voluntatem, hac parte as-
surgentem, cum alia parte cadente luctantem.*

Præterea si non toties ut antè peccasse, signum 820
esset sufficiens plenè conversionis, consuetudina-
rius solitus in mense centies peccare, toties quo-
ties (post centenos relapsus) per annos plures sta-
tim absolvi posset, si singulis bimensibus Confes-
sionibus, ad tres vel quatuor vices peccatorum
numerum diminuisset, tametii interim in eadem
peccata, in prima Confessione 96. vicibus, in se-
cunda 92. in tertia 88. in quarta 84. & sic cum
proportione deinceps relapsus fuisset. At talis,
juxta sanctos Patres, communemque Ecclesiæ &
hominum sensum, dici non potest toties quoties
confiteri cum pleno peccati odio, plenaque illud
amplius non committendi voluntate; nec dici
potest plenè conversus, nec totaliter immutatus,
sed partialiter ad summum. Talis proinde cen-
seri necdum potest ad absolutionem sufficienter
dispositus. Confer ea quæ habentur infra num.
1117.

CAPUT XLVIII.

*Inferitur septimò, signa ex quibus prudenter ju-
dicatur de sufficienti dispositione magni pec-
catoris, maxime consuetudinarii, vel faciliè
& citò relapsi, esse poenitentiae opera, cum
vita emendatione conjuncta. Quòd probatur
primò ex Evangelica regula; ex fructibus
eorum cognoscetis eos, Matth. 7. quæ si-
cut falsi Prophetæ, sic falsi poenitentes discer-
nuntur à veris, & non plene conversi à plenè
conversis: & contrà.*

821 **Q**uisquis totam istius Evangelii seriem confi-
deraverit, videbit, ibi quidem à Salvatore
mentionem fieri de falsis Prophetis; simul tamen
regulam tradi, quæ omnis hypocrita, qualis ali-
quo modo est fectus poenitens, detegi possit. *At-
tendite* (inquit Veritas) *à falsis Prophetis, qui ve-
niant ad vos in vestimentis ovium, externis operi-
bus suis se veros Dei famulos simulando; intrin-
secus autem sunt lupi rapaces.*

De falsis ergo Prophetis, tamquam simulatori-
bus sanctitatis vel pietatis, à qua intrinsecus alieni
sunt, idèòque hypocritæ sunt, procedit Evange-
lica hypocritas detegendi regula, quam Christus
tradit ibidem, dicens: *à fructibus eorum cognoscetis
eos.* Estque proinde regula detegendi hypocritas in
universum, quæ (ut S. Hieronymus ad istum lo-
cum ait) *de omnibus intelligi potest, qui aliud habi-
tu ac sermone, aliud opere demonstrant.* Sicque eam
Augustinus intellexit l. 2. serm. Dom. in monte
c. 12. dicens: *quòd homo qui in professione Christia-
nitatis inustato squalore intentus in se hominum
oculos facit... ex cæteris ejus operibus potest con-*